

**Program Oczyszczania
Gminy Kijewo Królewskie
z Azbestu
na lata 2011 - 2032**

TYTUŁ OPRACOWANIA:

**PROGRAM OCZYSZCZANIA
GMINY KIJEWÓ KRÓLEWSKIE
Z AZBESTU
NA LATA 2011 - 2032**

ZAMAWIAJĄCY:

**URZĄD GMINY
KIJEWÓ KRÓLEWSKIE
KIJEWÓ KRÓLEWSKIE 15
86 – 253 KIJEWÓ KRÓLEWSKIE**

WYKONAWCA:

**GREEN KEY
POKRZYWNO 93
86 - 330 MEŁNO**

A large, stylized green leaf graphic that curves from the bottom left towards the top right, framing the central text.

KIEROWNIK PROJEKTU:

mgr Joanna Masiota

AUTORZY OPRACOWANIA:

mgr Joanna Masiota
mgr Joanna Walkowiak
Sylwia Turowska

Maj, 2011 r.

SPIS TREŚCI:

1	Wstęp i cel programu	4
2	Podstawy prawne	6
3	Azbest – właściwości i zastosowanie. Szkodliwe działanie na zdrowie człowieka	8
4	Inwentaryzacja ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy	10
5	Program oczyszczania gminy z azbestu	14
6	Finansowanie prac związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest	17
7	Harmonogram zadań gminy w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz ochrony przed jego szkodliwością	26
	Załączniki	

1. Wstęp i cel programu

Na mocy ustawy z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U z 1997 r., Nr 101, poz. 628 z późn. zm.), w roku 1998 w Polsce zakończono produkcję wyrobów zawierających azbest. Na posiadaczy wyrobów zawierających azbest nałożono obowiązek ich inwentaryzowania i przestrzegania specjalnych procedur w trakcie usuwania, transportu i ich składowania. Szacuje się, że proces usuwania wyrobów zawierających azbest trwać będzie ok. 30 lat. W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”. W dniu 15 marca 2010 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”. Ze względu na długi czasookres takiego przedsięwzięcia należy mieć świadomość z faktu, iż proces eliminowania wyrobów z azbestu na terenie Gminy uzależniony jest w największym stopniu od zamożności właścicieli obiektów, w których występują wyroby zawierające azbest. Najważniejsza jednak, wydaje się być możliwość wsparcia finansowego działań, przez państwo i samorząd.

Biorąc pod uwagę postępujące zużycie tych materiałów, stale rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców oraz nowe możliwości w zakresie estetyki wykończenia obiektów budowlanych należy przyjąć, że proces eliminacji azbestu może ulec przyspieszeniu. To zaś spowoduje, że do unieszkodliwienia trafią będą dziesiątki ton wyrobów zawierających azbest.

Celem programu jest wskazanie mieszkańcom Gminy szkodliwego wpływu azbestu na zdrowie człowieka, określenie ilości wyrobów zawierających azbest w Gminie Kijewo Królewskie oraz wyznaczenie zadań w długookresowym procesie eliminowania wyrobów zawierających azbest z użytkowania. Wszystkie te działania przyczyniają się do stworzenia właściwych warunków życia obecnych i przyszłych pokoleń. Program ma charakter lokalny, jest jednak spójny z głównymi założeniami programu ogólnopolskiego.

W **Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032** utrzymane zostają następujące cele:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Program przewiduje zgrupowanie zadań w pięciu blokach tematycznych:

1. Zadania legislacyjne;
2. Działania edukacyjno - informacyjne obejmujące: działania skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych, ocenę i promocję technologii usuwania włókien azbestu w odpadach azbestowych, organizację krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji, kongresów i udział w nich;

3. Zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest obejmujące: usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, oczyszczanie terenów nieruchomości, oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej, miejsc publicznych, terenów byłych zakładów produkujących wyroby zawierające azbest, budowę składowisk odpadów azbestowych oraz budowę instalacji i urządzeń do unicestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, zadania wspierające, w tym wsparcie finansowe opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczania terenów z azbestu na wszystkich szczeblach;
4. Monitoring realizacji *Programu* w postaci elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest;
5. Działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem.

„Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032” określił następujące zadania na poziomie lokalnym (na poziomie lokalnym zadania realizują samorządy: powiatowy i gminny).

Samorząd gminny:

- 1) gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl;
- 2) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;
- 3) organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- 4) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w *Programie*;
- 5) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 6) współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 7) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- 8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*;
- 9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Samorząd powiatowy:

- 1) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;
- 2) współpraca z gminami oraz marszałkiem województwa w zakresie opracowywania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie weryfikacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 3) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w *Programie*;
- 4) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 5) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- 6) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*;
- 7) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

2. Podstawy prawne

Podstawy prawne dotyczące usuwania wyrobów zawierających azbest i sposób postępowania z nimi stanowią przede wszystkim:

Ustawy

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 r. nr 3, poz. 20, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. 2006 r. nr 156, poz. 1118, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 r. nr 25, poz. 150, z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. 2010 r. nr 185, poz. 1243, z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. 2001 r. nr 100, poz. 1085, z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. 2002 r. nr 199, poz. 1671, z późn. zm.).

Rozporządzenia

1. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. 2003 r. nr 171, poz. 1666, z późn. zm.);
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. 2004 r. nr 280, poz. 2771, z późn. zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. 2004 r. nr 183, poz. 1896);
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowskiego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 r. nr 185, poz. 1920, z późn. zm.);
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. 2005 r. nr 13, poz. 109);
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2011 r. nr 33, poz. 166, z późn. zm.);
7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2002 r. nr 217, poz. 1833, z późn. zm.);
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. 2002 r. nr 191, poz. 1595);
10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 r. nr 71, poz. 649);
11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. 2005 r. nr 216, poz. 1824);
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2001 r. nr 112, poz. 1206);
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. 2010 r. nr 249, poz. 1673);
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach (Dz. U. 2010 r. nr 249, poz. 1674);
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. 2002 r. nr 122, poz. 1055);

16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2009 r. nr 124 poz. 1033);
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2010 r. nr 16 poz. 87);
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. 2002 r. nr 220, poz. 1858);
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. 2003 r. nr 61, poz. 549, z późn. zm.);
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. 2005 r. nr 110, poz. 935);
21. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. 2002 r. nr 108, poz. 953, z późn. zm.);
22. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (Dz. U. 2002 r. nr 236, poz. 1986);
23. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. 2002 r. nr 237, poz. 2011, z późn. zm.);
24. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. 2003 r. nr 120, poz. 1126);

Powyższe ustawy, rozporządzenia i *Program* dostępne są na stronach internetowych odpowiednich ministerstw oraz na stronie <http://isip.sejm.gov.pl/>.

3. Azbest – właściwości i zastosowanie

Szkodliwe działanie na zdrowie człowieka

Wykorzystanie azbestu rozpoczęło się w czasach historycznych, zaś przemysłowe od początku XX wieku. Właściwości azbestu: niepalność, odporność na chemikalia, wytrzymałość mechaniczna oraz łatwość łączenia np. z cementem spowodowały, że azbest w Polsce wykorzystywano przede wszystkim przy produkcji popularnego „eternitu” (czyli falistej płyty azbestowo - cementowej do krycia dachów), budowy ścianek działowych, papy, rur wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania, do budowy przewodów kominowych, kocy gaśniczych, ubrań ognioodpornych stosowanych np. w hutnictwie, ratownictwie przemysłowym, straży pożarnej i innych. Azbest stosowano także do produkcji tynków i izolacji, niektórych typów kuchenek elektrycznych, szczęk hamulcowych, podkładek pod gorące naczynia, ciepłarek i suszarek laboratoryjnych, itp. Wyroby zawierające azbest sklasyfikowano w dwóch klasach:

- **KLASA I** – to tzw. wyroby „miękkie” lub słabo spoiste, zawierające powyżej 25 % azbestu, mała ilość lepiszcza i gęstość objętościowa mniejsza niż 1 000 kg/m³. Do tej grupy zaliczamy m. in. koce gaśnicze, materiały i wykładziny cierne. Same wyroby ulegają łatwo uszkodzeniom mechanicznym, powodując znaczną emisję włókien do otoczenia.
- **KLASA II** – to tzw. wyroby „twarde” o zawartości azbestu poniżej 20 %. Do tej grupy zalicza się m. in. rury wodociągowe, kanalizacyjne czy popularny „eternit”.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. – w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2001 r. nr 112, poz. 1206) odpady zawierające azbest klasyfikowane są jako odpady niebezpieczne z przypisanymi następującymi kodami klasyfikacyjnymi:

- 06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04* - Odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo - azbestowych,
- 15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest,
- 17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

Sam azbest, to włókniste minerały krzemianowe występujące w przyrodzie w postaci wiązek włókien cechujących się nadzwyczajną wytrzymałością na rozciąganie, elastycznością i odpornością na działania czynników chemicznych i fizycznych. Staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia (łamanie, kruszenie, ciecie, itp.) wyrobów zawierających azbest. Wówczas uwalniane są do powietrza drobinki, które mogą zostać przeniesione podczas oddychania do płuc. Agresywność pyłu azbestowego jest zależna m. in. od średnic tych włókien, ich stężenia w środowisku oraz czasu trwania narażenia. Ryzyko zwiększa się znacznie w przypadku palących papierosy. Najgroźniejsze dla zdrowia człowieka są włókna, których średnica jest mniejsza od 3 mikrometrów. Takie włókna są łatwo wciągane wraz z powietrzem do płuc, docierając do końcowych odcinków dróg oddechowych, pozostają tam na stałe. Może to powodować chorobę zwaną azbestozą. Z kolei włókna o średnicy powyżej 5 mikrometrów zatrzymują się w górnych odcinkach dróg. Warto pamiętać, że pył azbestowy, oprócz tego, że zanieczyszcza płuca, także je uszkadza mechanicznie - ostre drobinki drażnią śluzówkę - co prowadzi do zwłóknienia tkanki płucnej, W dalszej konsekwencji pośrednio wpływa to na rozwój procesu nowotworowego. Organizm człowieka, ze względu na wspomnianą wcześniej dużą chemiczną odporność azbestu, nie jest w stanie rozpuścić tych włókien. Proces chorobowy jest długi, średnio wynosi 20 lat od chwili zetknięcia się z azbestem. Sama choroba objawia się napadami kaszlu i astmą.

Ciągłe, np. zawodowe, przebywanie w środowisku narażonym na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej,
- łagodnych zmian opłucnowych,
- raka płuc,

- międzybłonniaków opłucnej i otrzewnej.

4. Inwentaryzacja ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Kijewo Królewskie

Na terenie Gminy Kijewo Królewskie w 2011 r. przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest. Prace polegały na ankietyzacji właścicieli posesji. Inwentaryzacja wykazała, że na terenie Gminy Kijewo Królewskie znajduje się ok. 187 055 m² odpadów azbestowych – w postaci płyt eternitowych stanowiących pokrycia dachowe.

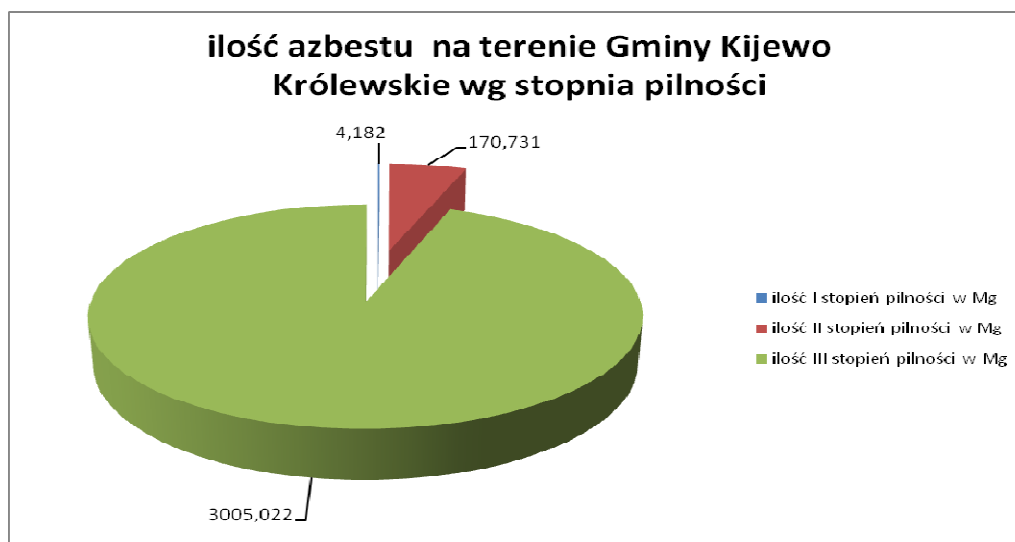
Azbest występuje na 622 posesjach znajdujących się na terenie Gminy Kijewo Królewskie. Oszacowano, że do końca 2032 roku z terenu Gminy poddane będzie unieszkodliwieniu ok. 3 179,935 Mg azbestu. W tym :

- 4,182 Mg I stopnia pilności;
- 170,731 Mg II stopnia pilności;
- 3 005,022 Mg III stopnia pilności.

Inwentaryzacja ilości azbestu na terenie Gminy Kijewo Królewskie – zestawienie ogólne

TABELA 1.

Ilość posesji	Ilość odpadów azbestowych w Mg	I stopień; w Mg	II stopień w Mg	III stopień w Mg
622	3 179,935	4,182	170,731	3 005,022

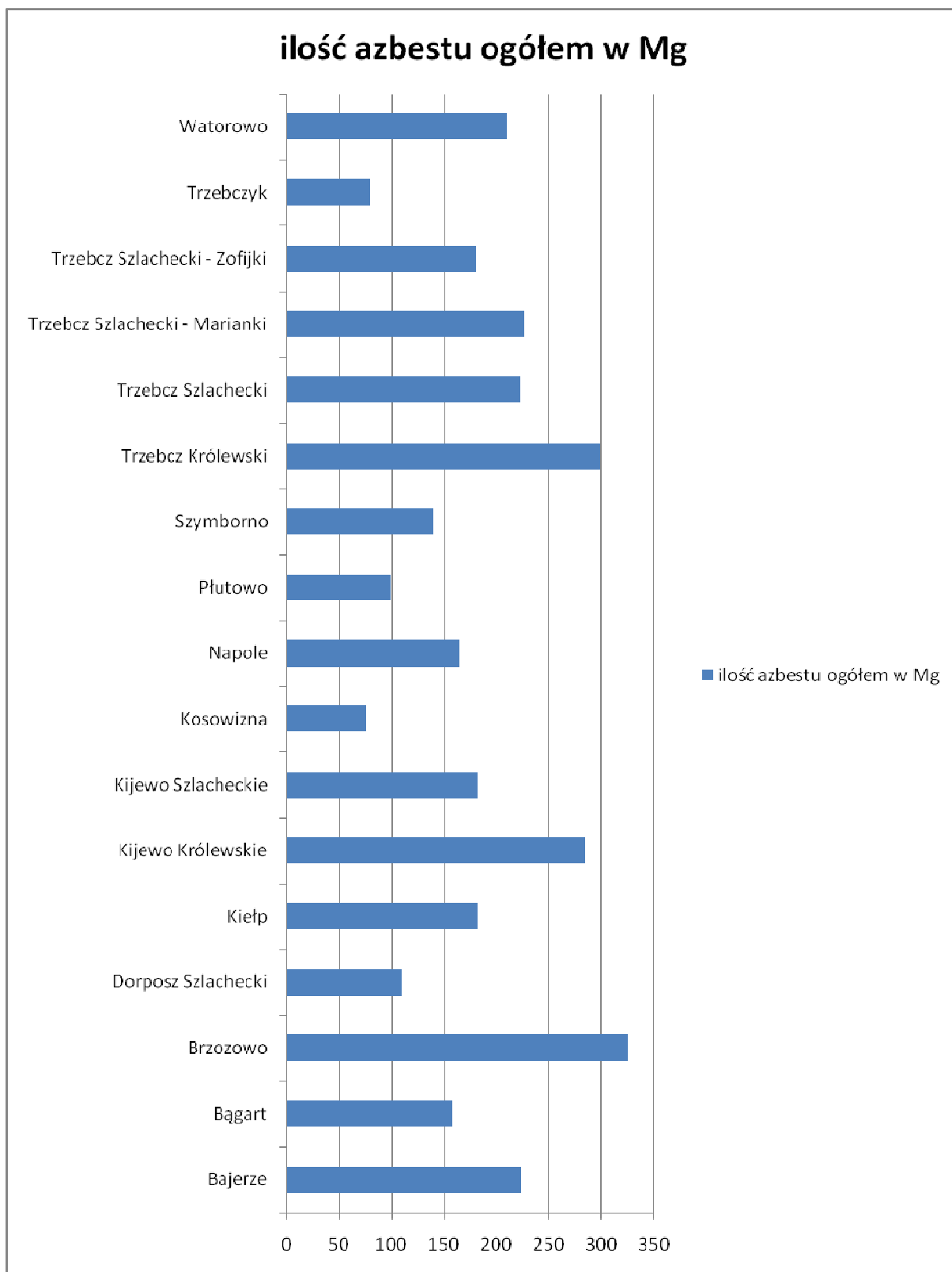

WYKRES 1. Inwentaryzacja ilości azbestu na terenie Gminy Kijewo Królewskie

**Ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na
terenie Gminy Kijewo Królewskie**

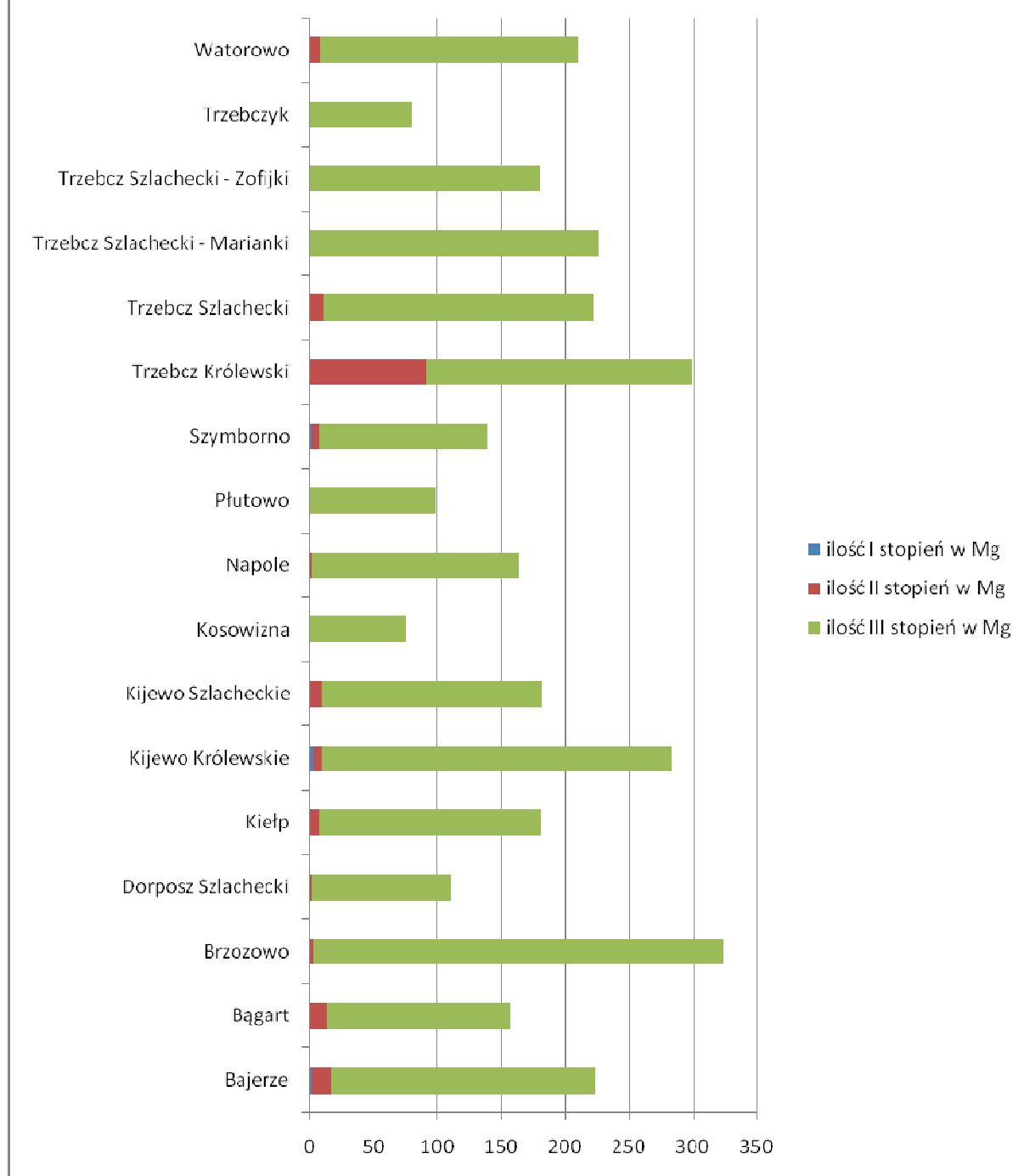
TABELA 2

Lp.	Miejscowość	Ilość posesji	Ogółem m ²	Mg	I stopień Mg	II stopień Mg	III stopień Mg
1	Bajerze	57	13 181	224,077	1,088	15,164	207,825
2	Bągart	32	9 264	157,488	0	13,124	144,364
3	Brzozowo	79	19 104	324,768	0	2,244	322,524
4	Dorposz Szlachecki	26	6 451	109,667	0	0,816	108,851
5	Kiełp	37	10 677	181,509	0	6,392	175,117
6	Kijewo Królewskie	65	16 698	283,866	2,38	7,072	274,414
7	Kijewo Szlacheckie	43	10 701	181,917	0,204	9,486	172,227
8	Kosowizna	19	4 412	75,004	0	0	75,004
9	Napole	24	9 641	163,897	0	0,952	162,945
10	Płutowo	21	5 796	98,532	0	0	98,532
11	Szymborno	26	8 216	139,672	0,51	6,018	133,144
12	Trzebcz Królewski	41	17 606	299,302	0	90,593	208,709
13	Trzebcz Szlachecki	51	13 059	222,003	0	10,574	211,429
14	Trzebcz Szlachecki - Marianki	32	13 323	226,491	0	0	226,491
15	Trzebcz Szlachecki - Zofijki	21	10 585	179,945	0	0,255	179,69
16	Trzebczyk	14	4 680	79,56	0	0	79,56
17	Watorowo	31	12 353	210,001	0	8,041	201,96
18	Pozostałe	3	1 308	22,236	0	0	22,236

WYKRES 2. Ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest ogółem w poszczególnych miejscowościach Gminy Kijewo Królewskie

ilość azbestu w % w poszczególnych miejscowościach wg stopnia pilności wymiany

WYKRES 3. Ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest w poszczególnych miejscowościach Gminy Kijewo Królewskie wg stopnia pilności wymiany

Na terenie Gminy Kijewo Królewskie najczęściej azbestu znajduje się w następujących miejscowościach:

- Brzozowo - 324,768 m²,
- Trzebcz Królewski – 299,302 m²,
- Kijewo Królewskie – 283,866 m².

Najmniej wyrobów zawierających azbest zinwentaryzowano w takich miejscowości Trzebczyk - 79,56 m².

TABELA 3. Inwentaryzacja ilości azbestu wg stopnia pilności wymiany

Gmina Kijewo Królewskie	I stopień	II stopień	III stopień
Razem m ²	246	10 043	176 766

Zdecydowana większość azbestu (94,5 %) zaliczona została do III stopnia pilności wymiany, w ciągu kolejnych 5 lat powinna zostać przeprowadzona ponowna ocena stopnia pilności wymiany tych wyrobów. Niewielkie ilości azbestu I stopnia pilności, przy którym wymiana lub naprawa wymagana jest bezzwłocznie zlokalizowano w Bajerze – 1,088 Mg, Kijewie Królewskim – 2,38 Mg, Kijewie Szlacheckim – 0,204 Mg oraz Szymbornie - 0,51 Mg.

5. Program oczyszczania Gminy Kijewo Królewskie z azbestu

Usuwanie zgromadzonych na terenie Gminy ilości wyrobów z azbestu wymaga znacznych nakładów finansowych, co wobec ograniczonych środków finansowych, czyni cały proces długotrwałym. Całkowite usunięcie wyrobów z azbestu jest oczywiście najlepszym sposobem unieszkodliwienia azbestu. Jednak - co warto przekazać właścicielom obiektów zawierających azbest - fakt ostatecznej eliminacji można rozłożyć w czasie, przy jednoczesnym wyeliminowaniu, bądź bardzo znacznym ograniczeniu zagrożeń zdrowia człowieka.

Założenia programu:

Gminny program ma opierać się na 5 głównych punktach.

Po pierwsze: zadania legislacyjne powinny zharmonizować akty prawa gminnego z krajowym i z aktami prawa UE.

- Uchwała POGzA;
- Uchwała regulaminu demontażu, transportu i unieszkodliwiania azbestu na terenie gminy w powiązaniu z Regulaminem utrzymania czystości i porządku w gminie;
- Uchwała dotacji finansowej na demontaż, transport i unieszkodliwienie azbestu;
- Wyznaczenie w Urzędzie Gminy koordynatora POGzA;
- Umowa z wybranym podmiotem na demontaż, transport i unieszkodliwianie azbestu; np. na drodze przetargu organizowanego co roku (w powiązaniu z regulaminami);
- Umowa na unieszkodliwianie odpadów z wybranym składowiskiem odpadów (negocjacje ceny unieszkodliwiania przy założeniach realizacji POGzA) (w powiązaniu z regulaminami).

Drugie to: działania edukacyjno - informacyjne, w celu podnoszenia świadomości i wiedzy na temat wyrobów zawierających azbest.

- Uczestniczenie koordynatora POGZA i innych pracowników administracji publicznej w szkoleniach dot. realizacji likwidacji azbestu;
- Organizowanie lokalnych szkoleń informacyjnych i edukacyjnych dla zainteresowanych mieszkańców gminy w ramach realizacji POGZA;
- Przekazywanie informacji na temat realizacji POGZA i regulaminów mieszkańcom gminy (strona www; ulotki, artykuły prasowe, spotkania, szkolenia, informacje pisemne do konkretnych właścicieli nieruchomości posiadających azbest wg ankiet inwentaryzacyjnych).

Trzeci punkt to: zadania mające na celu usuwanie azbestu z zabudowań mieszkalnych, gospodarczych i innych z terenu gminy oraz ich transport i unieszkodliwienie na wyznaczonym składowisku odpadów niebezpiecznych bądź w urządzeniach przewoźnych. Zgodnie z POKZA na terenie województwa kujawsko - pomorskiego odpady azbestowe mogą być deponowane na terenie Składowiska Odpadów Niebezpiecznych Małociechowo (Gm. Pruszcz, Powiat Świecki). Ponadto składowisko to znajduje się w bliskiej odległości od Gminy (odległość **w linii prostej** od miejscowości Kijewo Królewskie wynosi ok. 14 km), a tym samym niższych kosztów związanych z transportem odpadów zawierających azbest.

Składowisko Odpadów Niebezpiecznych w Małociechowie
 Kierownik składowiska – p. Jan Koszowski (tel. kom. 668 806 219)
 Zarządzający obiektem – firma EKO-POL
 ul. Dworcowa 9, 86 – 120 Pruszcz, tel. (52) 33 08 065;

Pojemność całkowita tego składowiska umożliwi jednak składowanie na jego terenie tylko niewielkiej części azbestu znajdującego się na terenie województwa. Pozostała ilość będzie wymagała unieszkodliwienia poza granicami województwa. Proponuje się następujące składowiska:

w województwie mazowieckim:
 Składowisko odpadów komunalnych w Rachocinie
 Zakład Gospodarki Mieszkaniowej
 ul. Traugutta 33, 09 - 200 Sierpc
 odległość **w linii prostej** od Kijewa Królewskiego ok. 95 km

w województwie wielkopolskim:
 Składowisko Odpadów Niebezpiecznych
 ul. Sulańska 11
 62 – 510 Konin
 odległość **w linii prostej** od Kijewa Królewskiego ok. 115 km

w województwie pomorskim:
 Składowisko Odpadów w Gilwie Małej
 Gilwa Mała 8
 82 – 500 Kwidzyn
 odległość **w linii prostej** od Kijewa Królewskiego ok. 68 km

- Realizacja likwidacji azbestu z terenu Gminy Kijewo Królewskie zgodnie z założeniami POGZA, przy założeniu punktów poprzednich.

Czwarty punkt to: monitoring realizacji POGZA w postaci sukcesywnego uzupełniania systemu wojewódzkiej bazy azbestowej oraz dostosowanie systemu w przyszłości do elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest.

- *Na bieżąco należy uzupełniać dane inwentaryzacyjne azbestu na terenie gminy (przyjmowanie zgłoszeń i informacji o azbecie na terenie gminy);*
- *Roczne sprawozdania z realizacji POGZA (ilość azbestu zebrana i unieszkodliwiona z terenu gminy);*
- *Aktualizacja POGZA;*
- *Ponowna inwentaryzacja azbestu po roku 2014.*

Po piąte: należy mieć na uwadze ocenę narażenia i ochrony zdrowia mieszkańców. W razie potrzeby należy współpracować z Ośrodkiem Referencyjnym Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem.

- *Kontrolować poprawność działania podmiotów zajmujących się usuwaniem azbestu z terenu gminy - zwłaszcza demontażem i transportem azbestu z terenu gminy (ocena narażenia i ochrony zdrowia mieszkańców).*

Zasady postępowania przy planowaniu unieszkodliwiania i usuwania wyrobów zawierających azbest:

Ustala się następujące zasady postępowania przy planowaniu prac związanych z zabezpieczeniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest:

- Zgłoszenie do Wydziału Administracji Architektoniczno - Budowlanej w Chełmnie na min. 30 dni przed rozpoczęciem prac związanych z wymianą pokrycia dachowego (Właściciel obiektu);
- Zlecenie prac podmiotowi posiadającemu stosowne zezwolenie, wydane przez starostę powiatu (Właściciel obiektu) - Lista podmiotów w załączniku 6;
- Zgłoszenie przez wykonawcę robót (przed ich rozpoczęciem) tego faktu Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego w Chełmnie oraz Okręgowemu Inspektorowi Pracy w Bydgoszczy, 85 - 012 Bydgoszcz, Plac Piastowski 4a, tel. (52) 321 42 42, (52) 321 40 04; fax. (52) 321 42 40, <http://www.bydgoszcz.oip.pl/> (Wykonawca);
- Prowadzone prace powinny uniemożliwiać emisję azbestu do środowiska oraz minimalizować pylenie; zdemontowane odpady muszą być codziennie zabezpieczane i magazynowane w niedostępnym dla osób postronnych miejscu;
- Wykonawca robót jest zobowiązany wydać zleceniodawcy pisemne zaświadczenie o prawidłowości prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego; zleceniodawca (właściciel obiektu) zobowiązany jest przechowywać to oświadczenie przez okres co najmniej 5 lat. W przypadku wykonywania prac na zlecenie gminy, kopia zaświadczenia przekazywana jest właścicielowi nieruchomości.

Zasady oceny stanu możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest:

Istnieją trzy stopnie pilności określające termin unieszkodliwienia substancji szkodliwych:

- I stopień - wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie;
- II stopień - ponowna ocena wymagana w czasie 1 roku;
- III stopień - ponowna ocena w terminie do 5 lat.

6. Finansowanie prac związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest

Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie elementów budowlanych jest kosztowne i wymaga odpowiednich nakładów finansowych. Konieczne jest zatem pozyskiwanie jak największego wsparcia finansowego dla wszystkich inicjatyw związanych z usuwaniem z terenu Gminy wyrobów i odpadów zawierających azbest. Źródłami finansowania usuwania azbestu są środki budżetu państwa pozostające w dyspozycji Ministra Gospodarki, środki własne właścicieli obiektów budowlanych, środki własne inwestorów prywatnych, środki funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe Unii Europejskiej, środki własne jednostek samorządowych oraz kredyty.

Środki na prace związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest z terenu Gminy mogą być pozyskiwane z Narodowego i Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Innym źródłem finansowania może być kredyt preferencyjny z dopłatami z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do oprocentowania, charakteryzujący się m. in. niższym od komercyjnego oprocentowaniem i możliwością uzyskania karencji w spłacie kapitału. Taką formę zapewnia Bank Ochrony Środowiska S.A., który jest uniwersalnym bankiem komercyjnym specjalizującym się w finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

<http://www.nfosigw.gov.pl>

Usuwanie wyrobów zawierających azbest znalazło się na liście programów priorytetowych Ochrona ziemi – Gospodarowanie Odpadami innymi niż komunalne finansowanym ze środków krajowych.

Celem programu jest wzrost ilości unieszkodliwionych oraz zabezpieczonych odpadów zawierających azbest. Dofinansowywane są przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania lub zabezpieczania odpadów zawierających azbest, zgodne z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Wdrażanie programu odbywa się do dnia 31.12.2012 roku. Terminy składania wniosków dla wnioskodawców określają indywidualnie WFOŚiGW i umieszczają na swojej stronie internetowej. Beneficjentami programu są jednostki samorządu terytorialnego za pośrednictwem wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Szczegółowe zasady udzielania dofinansowania, a także formularze wniosków można znaleźć na stronie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Z dotacji na unieszkodliwienie lub zagospodarowanie azbestu mogą skorzystać jednostki samorządu terytorialnego. Dofinansowanie udzielane jest na przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest pochodzących z budynków użyteczności publicznej zaliczanych do niżej wymienionych grup:

- **I grupa:** placówki oświatowe (przedszkola, szkoły, placówki oświatowo-wychowawcze, placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, placówki artystyczne – ogniska artystyczne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom, zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne, kolegia pracowników służb społecznych);
- **II grupa:** inne obiekty użyteczności publicznej (ośrodki ochrony zdrowia, pomocy społecznej oświaty, kultury, bezpieczeństwa publicznego);
- **III grupa:** inne obiekty użyteczności publicznej będące własnością Gminy.

Szczegółowe informacje dotyczące dofinansowania oraz wnioski można znaleźć na stronie funduszu <http://www.wfosigw.torun.pl>.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

www.prow.umww.pl

W ramach osi III – Odnowa i rozwój wsi mogą zostać dofinansowane działania mające na celu poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi to rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Pomocy finansowej udziela się podmiotom z tytułu inwestycji w zakresie:

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
 - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno - kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
 - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
- 2) kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
- 3) budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
- 4) zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;
- 5) odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
- 6) kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Beneficjentem jest osoba prawna: gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół lub inny związek wyznaniowy, organizacja pozarządowa mająca status organizacji pożytku publicznego (w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie Dz.U. 2003 nr 96 poz. 873 z późn. zm.).

Pomoc finansowa ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych projektu. Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi 500 000 zł (128 080,3 euro) w okresie realizacji Programu.

Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż 25 000 zł (6 404,0 euro). Równowartość kwoty wyrażona w euro ma charakter indykatywny.

Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi maksymalnie 75 % kosztów kwalifikowalnych projektu. Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 25 % kosztów kwalifikowalnych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta.

Szczegóły udzielania dofinansowania można znaleźć na stronie internetowej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2007 – 2013 (szczegóły na stronie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego <http://www.mrr.gov.pl>)

Przedsięwzięcie usunięcia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest może zostać dofinansowane w ramach:

Osi priorytetowej 2 – Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska.

Celem osi jest poprawa jakości środowiska przyrodniczego, jego racjonalne kształtowanie i zachowanie zasobów naturalnych dla polepszenia warunków życia mieszkańców i stanowienia korzystnych warunków dla rozwoju gospodarki, przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju.

W ramach osi priorytetowej 2 mogą zostać dofinansowane przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami, w tym: skierowane na zapobieganie powstawaniu odpadów, segregację i odzysk odpadów, których powstania nie można uniknąć, unieszkodliwianie odpadów. Wsparcie będzie kierowane na tworzenie kompleksowych systemów racjonalnego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym zintegrowanej infrastruktury do prowadzenia segregacji i selektywnej zbiórki odpadów, transportu odpadów, ich odzysku, recyklingu, składowania i unieszkodliwiania w inny sposób niż składowanie, w tym połączonego z odzyskiem energii.

Beneficjentami programu mogą być: jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne, jednostki samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, administracja rządowa, inne jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, parki krajobrazowe, spółki wodne, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa.

Oś priorytetowa 3 – Rozwój infrastruktury społecznej

Celem osi jest:

- poprawa jakości i dostępności usług społecznych poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną (edukacyjną, zdrowia, pomocy społecznej, kultury), w tym dla osób niepełnosprawnych,
- ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

W ramach osi priorytetowej, dla poprawy jakości kształcenia, zakłada się wsparcie rozwoju i unowocześniania infrastruktury edukacyjno – wychowawczej, w tym: w zakresie szkolnictwa wyższego, wsparcie będzie dotyczyć: budowy, rozbudowy i modernizacji oraz wyposażenia obiektów szkół, związanych z działalnością dydaktyczną. Przedsięwzięcia związane z budową, modernizacją i wyposażeniem: bibliotek, obiektów sportowych, domów

studenckich i innych elementów ważnych dla osiągnięcia wysokich standardów kształcenia. wspieranie przedsięwzięć skierowanych na rozbudowę i unowocześnienie obiektów oraz poprawę wyposażenia placówek oświatowych i wychowawczych pozostałych poziomów kształcenia.

Oś priorytetowa 7 – Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy

Celem osi jest ożywienie gospodarcze i społeczne oraz odnowa infrastrukturalna i architektoniczno - urbanistyczna zdegradowanych części miast, terenów i obiektów przemysłowych i powojkowych.

W ramach priorytetu zakłada się wspieranie działań rewitalizacji takich terenów (obszarów), skierowanych na poprawę warunków codziennego życia mieszkańców, skutkujących ich aktywizacją społeczno - gospodarczą, przy jednoczesnym zachowaniu, przywróceniu ich wartości kulturowych i historycznych. Wsparcie obejmie unowocześnianie zagospodarowania infrastrukturalnego oraz renowację obiektów, w tym renowację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych (w zakresie odnowy części głównej struktury budynku, instalacji technicznych, innych działań mających na celu oszczędność energetyczną).

W dziedzinie mieszkalnictwa wspierana będzie renowacja i zmiana wykorzystania istniejących budynków, stanowiących własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych, dla udostępnienia nowoczesnych, socjalnych mieszkań dobrej jakości, uwzględniających obniżenie zużycia energii, w pierwszej kolejności dla zaspokojenia potrzeb grup społecznych o niższych dochodach, osób o szczególnych potrzebach.

Beneficjentami mogą być jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, administracja rządowa, szkoły wyższe, instytucje kultury, osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki, zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, inne jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, Towarzystwo Budownictwa Społecznego (TBS), MSP.

BOŚ Bank
www.bosbank.pl

Kredyty we współpracy z WFOSiGW

Przedmiot kredytowania

inwestycje dotyczące usuwania wyrobów zawierających azbest, tj.:

- wymiana powierzchni dachowych azbestowych lub elewacyjnych płyt azbestowych (z kredytu mogą być finansowane koszty demontażu, utylizacji, zakupu i montażu nowego pokrycia dachu lub elewacji)
- budowa wodociągów w technologii rur bezazbestowych, w miejsce wodociągów z rur azbestowych

Procedura

kredyty przeznaczone są dla jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych i osób fizycznych; wnioski kredytowe składane są w Oddziale Banku

Warunki kredytowania

- kwota kredytu: do 100 000 PLN, i nie więcej niż 80 % kosztu całkowitego inwestycji
- okres kredytowania: do 60 miesięcy
- okres realizacji zadania: do 12 miesięcy od daty postawienia przez Bank kredytu do dyspozycji Kredytobiorcy
- spłata kredytu: odsetki płatne miesięcznie, karencja w spłacie rat kapitałowych do 6 miesięcy od daty zakończenia inwestycji
- oprocentowanie: 1,0 s.r.w. pomniejszone o 3 p.p., lecz nie mniej niż 1 % p.a.
- prowizja: 1,5 % wartości przyznanego kredytu, nie mniej niż 100 PLN

Umowa zawarta na czas określony - do 31.12.2010 r.

Przykładowa, rzeczywista stopa oprocentowania kredytu wynosi 1,63 % w skali roku, przy założeniach-

- kwota kredytu – 80 000 PLN
- oprocentowanie – 1,00 % p.a. (1,0 s.r.w. pomniejszone o 3 p.p., dla s.r.w. = 4,00 %)
- okres kredytowania - 5 lat
- prowizja – 1 200 PLN (1,5% kwoty kredytu)
- zabezpieczenie w formie poręczenia wekslowego

Kredyty z 5 linii KfW na długoterminowe inwestycje

Rozwój firmy bez dostępu do kredytów i innych form finansowego wsparcia jest praktycznie niemożliwy. BOŚ S.A. przygotował szeroką gamę produktów finansowania działalności gospodarczej.

Kredyt EKOodnowa dla Firm to długoterminowe finansowanie przeznaczone na realizowanie przedsięwzięć mających na celu zwiększenie wartości jego majątku trwałego poprzez realizację inwestycji przyjaznych środowisku, w tym:

- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
- Termomodernizację obiektów usługowych i przemysłowych
- Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest
- Pozostałe projekty inwestycyjne o charakterze proekologicznym

Do kogo skierowany jest kredyt?

- Przedsiębiorcom z sektora MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstwom
- Klientom posiadającym rachunek w BOŚ S.A. (w przypadku nie posiadania zalecane jest założenie rachunku)
- Klientom, którzy złożą wniosek wraz z niezbędną dokumentacją

- Klientom posiadającym zdolność kredytową tj. zdolność do spłaty kredytów i innych rodzajów finansowania wraz z odsetkami w terminach i na warunkach określonych w umowie
- Klientom posiadającym prawne zabezpieczenia zwrotu kredytu

Warunki kredytu:

- **Przeznaczenie:** finansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska mających na celu zwiększenie wartości majątku trwałego
- **Okres finansowania: do 10 lat**, ustalany w zależności od planowanego okresu realizacji inwestycji oraz oceny zdolności kredytowej Klienta
- **Waluta:**
 - PLN
 - EUR
 - kredyty denominowane do EUR
- **Kwota kredytu:** 85 % wartości kredytowanego przedsięwzięcia, jednak nie więcej niż 250 000 EUR lub równowartość w PLN
- **Karencja w spłacie kapitału:** do 2 lat
- **Spłata kredytu:** w miesięcznych lub kwartalnych ratach

Korzyści płynące z kredytu z linii KfW5

- Możliwość rozłożenia kosztów inwestycji na wiele lat, dzięki **długiemu okresowi finansowania inwestycji**, co pozwoli na dopasowanie spłat kredytu do możliwości finansowych Firmy
- Brak określonej minimalnej i maksymalnej kwoty kredytowanego przedsięwzięcia
- Wymagany tylko 15 % wkład środków własnych
- Korzystne **oprocentowanie**
- Możliwość karencji w spłacie kapitału nawet do 2 lat
- Możliwość łączenia różnych źródeł finansowania - kredyty z linii KfW5 mogą współfinansować projekty wsparte środkami z Unii Europejskiej

Linia SME Finance Facility Phase 2 oferowana przez KfW jest dofinansowana przez Council of Europe Development Bank (CEB), a także wspierana przez Komisję Europejską.

Zgodnie z zapiskami „POKzA”:

... „Gmina powinna zapewnić wywóz odpadów zawierających azbest na składowisko odpadów lub zapewnić ich dostarczenie do przewoźnego urządzenia do przetwarzania odpadów zawierających azbest. Koszt transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest powinien zostać pokryty ze środków własnych gminy, przy udziale środków właścicieli nieruchomości, dotacji i pożyczek funduszy ochrony środowiska lub innych źródeł dostępnych dla gminy”...

... „Wsparcie finansowe usuwania wyrobów zawierających azbest z dużych obiektów budowlanych powinno być koordynowane przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego”...

Do 2032 roku należy z terenu Gminy Kijewo Królewskie usunąć wszystkie wyroby zawierające azbest. Nie będzie to możliwe bez finansowego wsparcia osób fizycznych – właścicieli, zarządców, użytkowników – obiektów zawierających wyroby z azbestu. Pomoc finansową należy zapewnić zwłaszcza w części dotyczącej transportu i unieszkodliwiania azbestu oraz w miarę posiadanych środków, demontażu pokryć dachowych. Koszty te zostały oszacowane w oparciu o uśrednione ceny usługi zdjęcia poszycia dachowego, transportu oraz unieszkodliwienia na składowisku.

Inwentaryzacja przeprowadzona w 2011 r. w Gminie Kijewo Królewskie wykazała, że azbest występuje na terenie 622 posesji (622 adresy). Łącznie na terenie Gminy Kijewo Królewskie zinwentaryzowano 187 055 m² wyrobów zawierających azbest. Są to pokrycia dachowe w postaci tzw. płyt eternitowych.

Do obliczeń kosztów likwidacji azbestu z terenu Gminy posłużono się wskaźnikami uzyskanymi na podstawie konsultacji z przedsiębiorcami zajmującymi się demontażem i transportem azbestu oraz zarządzającymi składowiskami odpadów niebezpiecznych. Do obliczeń wzięto pod uwagę uśrednioną stawkę opłat za unieszkodliwianie (składowanie) na wszystkich proponowanych składowiskach.

Jedna płyta eternitowa waży ok.: 17 kg

Koszt utylizacji 1 płyty eternitowej wynosi ok.: 6,87 zł

Koszt unieszkodliwienia 1 Mg odpadów zawierających azbest wynosi ok.: 404,13 zł

Należy brać pod uwagę szacunkową metodę prowadzenia inwentaryzacji wyrobów azbestowych na terenie Gminy Kijewo Królewskie polegającą na „liczeniu ilości płyt eternitowych pokrycia dachowego”. W tej sytuacji dane inwentaryzacyjne podane w m² określają, tak naprawdę, ilość płyt eternitowych w sztukach. Można więc przyjąć, że ilość płyt = ilość m².

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji wykazano, że na terenie Gminy Kijewo Królewskie znajduje się łącznie **187 055 m²**.

187 055 m² x 0,017 Mg = 3 179,935 Mg

Szacuje się, że łącznie na terenie Gminy Kijewo Królewskie występuje ok. 3 179,935 Mg odpadów azbestowych.

W procesie oczyszczania Gminy z azbestu należy liczyć się z kosztami transportu zdemontowanych płyt eternitowych (azbestu).

Średnie koszty demontażu, transportu i unieszkodliwiania obliczono w oparciu o wskaźniki uzyskane na podstawie konsultacji z przedsiębiorcami zajmującymi się demontażem i transportem azbestu oraz zarządzającymi składowiskami odpadów niebezpiecznych.

Średnie koszty demontażu, transportu i unieszkodliwienia jakie przyjęto na potrzeby opracowania:

- unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest na składowisku – 404,13 zł
- średni koszt demontażu azbestu przyjęto 9 zł/m²
- przyjęty średni koszt za km transportu w wysokości 3,64 zł/km.

Należy zaznaczyć, że przy transporcie należy brać pod uwagę koszty transportu w 2 strony (wg usług transportowych). Średnią odległość na składowisko odpadów przyjęto 73 km. W tym wypadku należy przyjąć, że koszt 1 transportu odpadów azbestowych z terenu

Gminy Kijewo królewskie będzie wynosił **ok. 531,44 zł** (146 km w dwie strony: 146 km x 3,64 zł/km = 531,44 zł).

Aby zmniejszyć koszty transportu warto „zorganizować” transport w taki sposób aby z terenu Gminy Kijewo Królewskie wyjeżdżał pełen załadunek. Należy przyjąć dane uzyskane od konkretnego usługodawcy transportu, ale można przyjąć wstępne założenie, że 1 transport „pełnego załadunku” może przemieścić ok. 20 Mg odpadów azbestowych.

Łącznie z budynkami użyteczności publicznej w Gminie Kijewo Królewskie na 1 zinwentaryzowaną posesję przypada średnio ok. 5,11 Mg odpadów azbestowych. Wysuwa się zatem wniosek, że dla zmniejszenia kosztów transportu należy zorganizować jednorazowy transport dla ok. 4 posesji.

1 transport dla 1 właściciela posesji = ok. 531,44 zł (max 20 Mg);

4 transporty dla 4 właścicieli posesji = ok. 2 125,76 zł (max 20 Mg).

Najkorzystniejszy:

1 transport dla 4 właścicieli posesji = 531,44 zł (max 20 Mg).

Wymaga to jednak dużej koordynacji prac, uzgodnień i współpracy zarówno z przedsiębiorcami zajmującymi się demontażem i transportem ale głównie z właścicielami nieruchomości.

Należy zaznaczyć jednak, że są to średnie koszty i mogą się różnić od kosztów właściwych. Koszty właściwe ustala się w oparciu o wiele czynników i zakres prowadzonych prac. Ponadto usuwanie azbestu wymaga dużej koordynacji prac, uzgodnień i współpracy zarówno z przedsiębiorcami zajmującymi się demontażem i transportem, ale głównie z właścicielami nieruchomości.

Podsumowując:

TABELA 4. Szacunkowe koszty związane z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów azbestowych ogółem

Lp.	Proces	Jednostka miary	Szacunkowa ilość	Szacunkowy koszt w latach 2011 - 2032 [zł]	% udział kosztów
1.	Demontaż	9 zł/m ²	187 055 m ²	1 683 495	50,52
2.	Transport	3,64 zł/km	- max* -146 km x 622 transporty - min -146 km x 156 transportów	Max*330 555,68 (różnica:247651,04) Min 82 904,64	9,92
3.	Unieszkodliwianie	404,13 zł/1 Mg	3 179,935 Mg	1 285 107,132	38,57
4.	Edukacja - Informacja	1 500 zł/rok	22 lata	33 000	0,99
5.	Razem:			3 332 157,812	100,00

*wartość wzięta do obliczeń;
Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z POKzA Gmina powinna zapewnić, a więc zorganizować fundusze na transport i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest. Koszty unieszkodliwienia i transportu powinny być pokryte ze środków własnych Gminy, przy udziale środków właścicieli nieruchomości (demontaż), dotacji i pożyczek funduszy ochrony środowiska lub innych źródeł dostępnych dla Gminy.

W przypadku demontażu, transportu i unieszkodliwienia wyrobów azbestowych największy koszt w procesie oczyszczania Gminy Kijewo Królewskie z azbestu stanowić będą koszty demontażu.

Gmina Kijewo Królewskie powinna wspierać organizacyjnie i finansowo działania mieszkańców, którzy zdecydują się usunąć pokrycia dachowe, wykonane w formie płyt azbestowo - cementowych zarówno falistych jak i płaskich.

Do tego celu należy podjąć decyzję w kwestii wyboru wariantu dofinansowania:

- I wariant** – dofinansowanie demontażu azbestu, transportu i unieszkodliwienia azbestu zebranego z terenu Gminy Kijewo Królewskie,
- II wariant** - dofinansowanie transportu i unieszkodliwienia azbestu zebranego z terenu Gminy Kijewo Królewskie.

Sugeruje się w początkowych latach realizacji POGzA dofinansowanie wg wariantu II z założeniem jednak możliwości aktualizacji systemu dofinansowania w następnych latach realizacji POGzA i realizowanie go wg wariantu I.

Szacunkowe koszty realizacji wariantu I i II zostały przedstawione w tabeli nr 7 Harmonogramu Programu Oczyszczania Gminy Kijewo Królewskie z Azbestu w rozdziale 7.

Pomoc ta powinna mieć formę dopłaty do transportu i unieszkodliwienia płyt eternitowych. Warunkiem otrzymania dopłaty byłoby przestrzeganie zasad ustalonych w regulaminie dofinansowania transportu i unieszkodliwienia azbestu. Należy podkreślić, że zgonie z obowiązującymi przepisami nie dopuszczalne jest prowadzenie jakichkolwiek prac remontowo - budowlanych przez samych właścicieli nieruchomości we własnym zakresie. Na prowadzenie demontażu i transportu odpadów azbestowych mają pozwolenie odpowiednie podmioty (załącznik nr 6) i Gmina powinna takie informacje upowszechnić i udostępnić posiadaczom azbestu na terenie Gminy. Należy do tego celu wykorzystać media; w prasie lokalnej; ulotki informacyjne do pobrania w Urzędzie Gminy (bądź wysyłka ulotki informacyjnej).

7. Harmonogram zadań Gminy w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz ochrony przed jego szkodliwością

Harmonogram działań realizowanych przez Gminę Kijewo Królewskie w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz ochrony przed jego szkodliwością przedstawia się następująco:

TABELA 5. Harmonogram działań w zakresie inwentaryzacji i usuwania azbestu

Termin realizacji Rok	Opis zadania	Uwagi
od maja 2011 8 miesięcy	Ponowna i szczegółowa inwentaryzacja ilości odpadów azbestowych na budynkach indywidualnych	
	Opracowanie aktualizacji POGZA opartego o pełną inwentaryzację ilości odpadów azbestowych	
	Promocja – informacja prawidłowych zasad gospodarki odpadami azbestowymi na terenie gminy - zapoznanie z POGZA	
	Usunięcie 0,2 % aktualnej ilości odpadów azbestowych, w tym usunięcie 16,01 % ilości odpadów azbestowych z budynków użyteczności publicznej (I stopień pilności)	
2012 - 2014 3 lata	Edukacja ekologiczna	
	Monitoring realizacji POGZA co roku	
	Aktualizacja ilości odpadów azbestowych	
	Aktualizacja – modyfikowanie systemu dofinansowania i regulaminu finansowego	
	Usunięcie 1,2 % aktualnej ilości odpadów azbestowych w tym usunięcie pozostałej ilości odpadów zawierających azbest z budynków użyteczności publicznej(średnio 0,4 %/rok)	
	Ponowna ocena azbestu II stopnia pilności wymagana w czasie 1 roku	
2015	Aktualizacja założeń POGZA	
2015 - 2017 3 lata	Edukacja ekologiczna	
	Monitoring realizacji POGZA co roku	
	Aktualizacja ilości odpadów azbestowych	
	Aktualizacja – modyfikowanie systemu dofinansowania i regulaminu finansowego	
	Usunięcie 2,4 % aktualnej ilości odpadów azbestowych (średnio 0,8 %/rok)	
	przeprowadzenie ponownej oceny stanu azbestu III stopnia pilności do roku 2015	
2018 - 2021 4 lata	Edukacja ekologiczna	
	Monitoring realizacji POGZA co roku	
	Aktualizacja ilości odpadów azbestowych	
	Aktualizacja – modyfikowanie systemu dofinansowania i regulaminu finansowego	
	Usunięcie 6,2 % aktualnej ilości odpadów azbestowych (średnio 1,3 %/rok)	
2022	Aktualizacja założeń POGZA	
2022 - 2025 4 lata	Edukacja ekologiczna	
	Monitoring realizacji POGZA co roku	
	Aktualizacja ilości odpadów azbestowych	
	Aktualizacja – modyfikowanie systemu dofinansowania i regulaminu finansowego	
	Usunięcie 12 % aktualnej ilości odpadów azbestowych	

	(średnio 3 %/rok)	
2026 - 2032	Edukacja ekologiczna	
	Monitoring realizacji POGzA co roku	
	Aktualizacja ilości odpadów azbestowych	
	Aktualizacja – modyfikowanie systemu dofinansowania i regulaminu finansowego	
	Usunięcie 78 % aktualnej ilości odpadów azbestowych (ok. 10 %/rok)	
7 lat		

TABELA 6. Harmonogram Oczyszczania Gminy Kijewo Królewskie z Azbestu ogółem

Przedział czasowy	Do 31.XII roku:	Planowana ilość likwidacji azbestu [m ²]	Planowana ilość likwidacji azbestu [Mg]	Planowana ilość likwidacji azbestu [%]	Szacunkowy koszt likwidacji azbestu do 31 XII roku [zł brutto]	
					Wariant I	Wariant II
					Koszt demontaż + transport + unieszkodliwienie (składowania)	Koszt Transport + unieszkodliwienie (składowanie)
2011 rok	2011	374,11	6,35987	0,2	6598,315623	3231,325623
2012 - 2014 3 lata	2014	2618,77	44,51909	1,4	46188,20936	22619,27936
2015 - 2017 3 lata	2017	7108,09	120,83753	3,8	125367,9968	61395,18684
2018 - 2021 4 lata	2021	18705,5	317,9935	10	329915,7812	161566,2812
2022 - 2025 4 lata	2025	41152,1	699,5857	22	725814,7185	355445,8185
2026 - 2032 8 lat	2032	117096,43	1990,63931	62,6	2065272,79	1011404,92
RAZEM: 2011 - 2032 22 lata	do 2032	187055	3179,935	100	3299157,812	1615662,812

Źródło: opracowanie własne

WYKRES 4. Planowana ilość likwidacji azbestu (ogółem) w % w poszczególnych latach

Harmonogram oceny stanu możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Istnieją trzy stopnie pilności określające termin utylizacji substancji szkodliwych:

I - stopień - wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie

Zadanie :

usunięcie 4,182 Mg azbestu

II - stopień - ponowna ocena wymagana w czasie 1 roku

Zadanie :

ponowna ocena stanu azbestu II stopnia wg ankiet inwentaryzacyjnych

III – stopień – ponowna ocena w terminie do 5 lat

Zadanie:

przeprowadzenie ponownej oceny stanu azbestu III stopnia do roku 2015

Spis tabel

Nr tabeli	Opis	Nr strony
1	<i>Inwentaryzacja ilości azbestu na terenie Gminy Kijewo Królewskie – zestawienie ogólne</i>	10
2	<i>Ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Kijewo Królewskie</i>	11
3	<i>Inwentaryzacja ilości azbestu wg stopnia pilności wymiany</i>	14
4	<i>Szacunkowe koszty związane z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów azbestowych ogółem</i>	24
5	<i>Harmonogram działań w zakresie inwentaryzacji i usuwania azbestu</i>	26
6	<i>Harmonogram Oczyszczania Gminy Kijewo Królewskie z Azbestu ogółem</i>	27

Spis wykresów

Nr wykresu	Opis	Nr strony
1	<i>Inwentaryzacja ilości azbestu na terenie Gminy Kijewo Królewskie</i>	10
2	<i>Ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest ogółem w poszczególnych miejscowościach Gminy Kijewo Królewskie</i>	12
3	<i>Ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest w poszczególnych miejscowościach Gminy Kijewo Królewskie wg stopnia pilności wymiany</i>	13
4	<i>Planowana ilość likwidacji azbestu (ogółem) w % w poszczególnych latach</i>	28

Spis załączników do Programu Oczyszczania Gminy Kijewo Królewskie z Azbestu

Nr załącznika	Opis
1	<i>Karta przekazania odpadu – wzór</i>
2	<i>Wzór oznakowania wyrobów, odpadów i opakowań zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest, a także miejsc ich występowania</i>
3	<i>Wzór – informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone</i>
4	<i>Wzór – Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania</i>
5	<i>Wzór – ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest</i>
6	<i>Podmioty gospodarcze posiadające stosowne zezwolenia w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest</i>